

ÅRSBERETNING FRILUFTSRÅDET 2018

Friluftsrådet

Friluftsrådets årsberetning 2018
Udgivet af Friluftsrådet

Redaktion: Mette Kjær Nielsen

Tekst: Astrid Bjørg Mortensen, Lene Bidstrup,
Louise Skou Grinsted og Mette Kjær Nielsen

Layout: kindly.dk

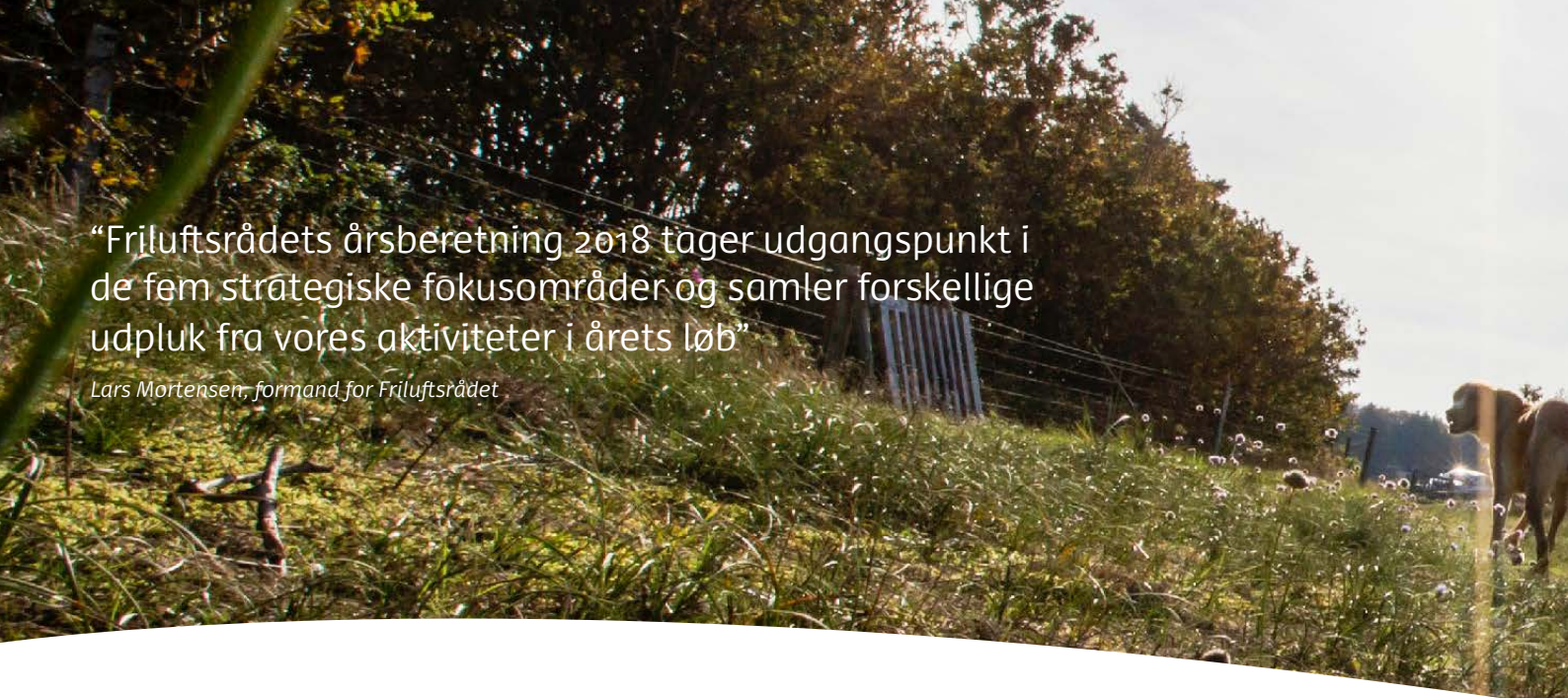
Foto: Adam Grønne, Lene Bidstrup (s. 8-9),

Mette Kjær Nielsen (s. 10,11,12 og 13 nederst) og Bifrost (s. 19)

INDHOLD

Formandens indledning: Et år med skærpet fokus på strategi	4
Børn Gror i Natur	6
Adgang til naturen: Skræmmeskiltning og nedlæggelse af stier på Bornholm.	8
Naturen giver mod og nye kræfter.	10
Velkommen til Badepunkt	12
Naturparkerne bliver flere og flere.	14
Ny struktur for Friluftsrådets lokale arbejde	16
Fællesskab er et nøgleord for udlodningsmidlerne.	18
Kort nyt	21
Friluftsrådets bestyrelse og repræsentationer 2018.	22

“Friluftsrådets årsberetning 2018 tager udgangspunkt i de fem strategiske fokusområder og samler forskellige udpluk fra vores aktiviteter i årets løb”

Lars Mortensen, formand for Friluftsrådet

Formandens indledning

ET ÅR MED SKÆRPET FOKUS PÅ STRATEGI

Bestyrelsen arbejdede frem mod 2018 med at samle op på den langsigtede strategi fra 2013-2020 og skærpe det strategiske fokus med færre mål og mere målrettede indsatser. Det var der behov for!

På generalforsamlingen blev tillægget ”Fokus for Friluftsrådet 2018-2020” præsenteret med fem centrale overskrifter:

- **Adgang til natur:** Det skal være let og ligetil for alle at komme ud i naturen. Det er helt afgørende for friluftslivet, at vi kan færdes i naturen uden at møde forhindringer.
- **Natur og fysisk planlægning:** En rig natur og spændende naturformidling er med til at inspirere flere mennesker til at komme ud. Derfor skal vi planlægge for friluftslivets interesser og sikre, at vi har plads til en rig natur.
- **Friluftsliv for børn og unge:** Børn og unge skal have oplevelser i naturen, der udvikler og udfordrer dem. Derfor skal vi inspirere børn og unge til friluftsliv og sikre, at de møder friluftslivet i deres dagligdag i både skole, institutioner, familie- og fritidsliv.
- **Friluftslivets betydning for sundhed:** Friluftsliv skaber livskvalitet og sundhed. Derfor er det vigtigt for både det enkelte menneske og for samfundet, at der er

gode muligheder for friluftsliv, så flere oplever glæden ved at være i det fri.

- **Friluftsforeningernes vilkår:** Et aktivt foreningsliv samler mennesker om fælles interesser i naturen. Friluftsrådet understøtter friluftsforeningerne ved at være talerør, sikre deres økonomiske rammer og inspirere til udvikling.

De fem strategiske temaer er styrende for arbejdet – både den politiske interessevaretagelse lokalt i kredsene og nationalt, og i udviklingen af Friluftsrådets projekter og arbejdet med at understøtte nye muligheder for friluftsliv.

Friluftsrådets årsberetning 2018 tager derfor også udgangspunkt i de fem overskrifter og samler forskellige udpluk fra begivenhederne i årets løb. Jeg synes, der er sket utrolig meget: vi undersøger og analyserer, finder på nye ideer og melder holdninger ud. Vi mødes og diskuterer, vi forandrer noget og vi finder løsninger sammen. Og heldigvis tager vi også ud og oplever naturen indimellem! For den skal opleves med alle sanser, og både med hovedet og kroppen.

Mere tid til friluftsliv i hverdagen

Men for rigtig mange mennesker er det en udfordring at få nok tid til friluftsliv i hverdagen, afslapning eller fysisk aktivitet i naturen. Undersøgelse på undersøgelse

viser, at forældre ikke har – eller prioriterer – tid til at tage deres børn med ud, det er svært at nå ud – især hvis man bor i byen og der er langt til natur. Ikke desto mindre er friluftslivet mere populært end nogensinde og virkelig i fremgang.

For mit eget vedkommende bliver der fremover mere tid til at dyrke friluftslivet. Det bliver nemlig mit sidste år som formand i Friluftsrådet - 16 år som formand må være tilstrækkeligt, selvom jeg er glad for arbejdet og der stadig er spændende udfordringer at tage fat i. Så også her vil jeg takke alle friluftslivets ildsjæle - i kredsene, i medlemsorganisationerne og blandt samarbejdspartnere. Det har været givende med samarbejde, medspil og modspil gennem årene!

Oplyst dialog mellem interesserne

Det er unikt, at vi i Danmark har en organisation, der samler alle interesserne i at bruge naturen til friluftaktiviteter. Jeg bliver tit spurgt af mennesker uden for Friluftsrådet, både herhjemme og i udlandet: hvordan kan så mange forskellige organisationer med så mange forskellige interesser dog blive enige og formulere en politik. Hvordan gør I som paraply for friluftslivet?

Metoden der har været styrende for mig gennem årene er ”dialog på oplyst grundlag”: Første skridt er at vide, hvilke ønsker

Friluftsrådets strategiske mål frem mod 2020

- Friluftsrådet vil forbedre befolkningen og organisationers muligheder for at få adgang til naturen – og være kendt for det lokalt og nationalt.
- Friluftsrådet vil forbedre de fysiske rammer for friluftsliv og oplevelser i naturen samt øge befolkningens naturforståelse.
- Friluftsrådet vil dokumentere friluftslivets betydning for folkesundheden og sætte friluftsliv på sundhedsdagsordenen lokalt og nationalt.
- Friluftsrådet vil medvirke til, at alle børn og unge får gode oplevelser med friluftsliv og lærer om natur og miljø.
- Friluftsrådet vil forbedre de økonomiske og organisatoriske rammevilkår for friluftslivet og dets organisationer.

”de andre” har, og undersøge hvilken betydning de har, så stillingtagen sker på et oplyst grundlag og ikke på baggrund af forudfattede forestillinger. Næste trin er at snakke sammen. Dialog er måske det allervigtigste, for det er den eneste vej til at få et fælles grundlag for handling. Gensidig forståelse skaber mulighederne for et kompromis. Og netop kompromiset er vejen til, at vi kan afveje interesser og synspunkter og skabe en løsning, hvor alle - eller i hvert fald de fleste - kan være her, og hvor vi giver plads og tager hensyn til hinanden. Dermed bliver resultatet ikke bare til glæde for den enkelte interesse – men til glæde for alle friluftsudøvere – til glæde for befolkningen.

Det kan til tider være både besværligt og tidskrævende med involverende processer og dialog med medlemsorganisationerne, kredsene og i bestyrelsen, hvor synspunkterne bliver fremlagt og om muligt

indarbejdet i beslutninger. Så bestyrelsesmøderne kan være lange - men dialogen er nødvendig! Det er ikke altid, at resultatet af en dialogproces bliver en skarpt skåret holdning og markante svar. Det kan være en kommunikativ udfordring, da markante holdninger jo er adgangen til medierne i den moderne verden. Vi arbejder derfor fortsat med at fokusere på de friluftspolitiske budskaber og den seneste skærpelse af strategien, så vi kan sikre friluftsliv for alle i en rig natur og på et bæredygtigt grundlag.

Børn og unge

BØRN GROR I NATUR

Naturen skal være en fast del af børns opvækst i Danmark. Friluftsrådet lancerede derfor i regi af Center for Børn og Natur i forsommeren 2018 kampagnen "Børn Gror i Natur", der sætter fokus på, hvordan naturen kan være en del af det moderne børneliv.

Børn i dag kommer mindre ud i naturen end deres forældre og bedsteforældre, og den udvikling skal vendes, fordi natur- og friluftsliv bidrager til at udvikle børn personligt, socialt og fysisk. En ny kampagne har i 2018 derfor sat værdien af børns naturoplevelser til debat og opfordret alle til at dele de bedste friluftsliv- og naturoplevelser, man kan få som barn. Man kunne både nominere og stemme på oplevelser til en ny kanon for børn i naturen.

Startede med falsk kampagne

Som startskud til kampagnen Børn Gror i Natur lancerede Friluftsrådet den falske

kampagne Naturens Værn, som havde en klar sag: Børn har ikke krav på at løbe frit rundt i naturen. Med Naturens Værn ville Friluftsrådet sætte fokus på det paradoksale i, at selvom de fleste mener, at børn selvfølgelig skal have lov at komme ud i naturen, så prioriterer vi ikke at tage dem med derud. Den falske kampagne kørte i en uge og nåede flere hundrede tusinde på de sociale medier, og det blev livligt diskuteret, hvorfor det er vigtigt, at børn kommer ud i naturen. På den måde skabte Friluftsrådet en platform til at lancere Børn Gror i Natur.

Prioritering af naturen i hverdagen

Oplevelser i naturen bliver nemlig ofte "flødeskum på lagkagen"

i børnefamiliernes travle hverdag, og antallet af børnefamilier der bor i byerne, hvor der er længere afstand til naturen, er stigende. Men hvorfor er det vigtigt at prioritere børns oplevelser i naturen? Og hvordan kan man skabe rum til naturoplevelser i en hverdag, hvor arbejde, indkøb og andre praktiske gøremål efterlader få ledige timer?

Færdigheder og frygt

Aktiviteter i naturen er ikke uden risiko. Her er ikke noget faldunderlag, og det kan være nærmest angstprovokerende, at

BØRN
GROR I
NATUR

barnet klatrer op i toppen af et træ, løber ud på isen eller kaster sig ud fra sandklitterne. Er forældre blevet for frygtssomme på børnenes vegne? Eller er det, fordi vi – og måske særligt pædagoger og lærere – ikke føler, at de har kompetencer til at tage børnene ud i naturen?

Børns brug af medier

Samtidig er iPads blevet vor tids mest effektive barnepige. Der er øjeblik underholdning hele døgnet, men hvad gør de konstante impulser ved børn og deres trivsel? Og kan moderne medier være med til at styrke børns nysgerrighed og skabe bedre oplevelser i naturen?

Det er blot nogle af de spørgsmål, som "Børn gror i natur" tager fat i.

Kampagnen har samtidig indsamlet danskernes bud på naturoplevelser, som alle børn skal have. Afstemningen på www.borngrorinatur.dk udmunder i en kanon med i alt 12 naturoplevelser, som alle børn skal prøve. I de kommende år vil Friluftsrådet arbejde for at udbrede kanonen i foreninger, skoler, dagtilbud og blandt børnefamilier.

Kampagnen er en del af et projekt under det nystiftede Center for Børn og Natur, som består af Københavns Universitet, Syddansk Universitet, VIA University College og Aarhus Universitet samt Friluftsrådet og er støttet af Nordea-fonden. Centerets vision er, at børn skal 10 procent mere ud i naturen.

Stort potentiale for børn i naturen

Friluftsrådet har i forbindelse med "Børn gror i natur" i samarbejde med YouGov undersøgt, hvad børn i Danmark i alderen 2-15 år har prøvet i naturen:

En tredjedel af landets børn kommer ud i naturen engang om ugen eller sjældnere

- 95 pct. har ikke prøvet at være på cykel - eller vandreferie i Danmark
- 66 pct. har ikke prøvet at overnatte i naturen
- 66 pct. har ikke prøvet at bygge en hule i naturen
- 61 pct. har ikke prøvet at snitte med en dolk
- 57 pct. har ikke prøvet at være nøgen på stranden
- 50 pct. har ikke prøvet at klatre højt op i et træ
- 46 pct. har ikke prøvet at lave bål i naturen
- 27 pct. har ikke prøvet at bade i havet

Andre højdepunkter fra 2018 på børne- og ungeområdet

GRØNNE SPIRER

- I 2018 er der blevet tildelt grønne flag til 370 dagtilbud.
- I 2018 har Grønne Spirer 961 medlemmer. Heraf er 662 institutioner, 235 dagplejegrupper og 64 enkelt-dagplejere.
- Næsten 20 procent af alle Danmarks 3500 institutioner er Grønne Spirer.

GRØNT FLAG – GRØN SKOLE

I skoleåret 2018-2019 er...
...174 Skoler med i Grønt Flag – Grøn Skole fordelt på 60 forskellige kommuner.
...31 gymnasier og en erhvervsskole med i Grønt Flag – Grønt Gymnasieskole.

NATURENS DAG 2018

Temaet var "bevægelse i naturen", da Friluftsrådet og Danmarks Naturfredningsforening den 9. september 2018 endnu en gang afholdt Naturens Dag i tæt samarbejde med Friluftsrådets medlemsorganisationer rundt om i Danmark. Igen i år blev der sat rekord med 188.000 børn, der var tilmeldt aktiviteter landet over i forbindelse med Naturens Dag.

Adgang til naturen

SKRÆMMESKILTNING OG EN NEDLAGT STI BEGRÆNSER ADGANGEN TIL BORNHOLMSKE KLITTER

En af de helt store adgangssager fra 2018 stammer fra Dueodde på Bornholm. Og den er ganske kompleks, for den handler både om skilte, der skræmmer besøgende væk, om afspærring og om en nedlagt sti til unik natur.

Det startede med "Adgang forbudt". Massiv skiltning skræmte pludseligt folk fra at besøge Dueodde Fyr og den unikke natur omkring det.

Skilte med tekst som "Privat grund" og "Ærindekørsel til beboere tilladt" gav indtryk af, at færdsel ikke er tilladt. Og det er problematisk, når der er tale om en adgangsvej til fredet naturområde, hvor alle gerne må gå. Det mener Friluftsrådet i en sag om ulovlig skiltning ved Dueodde på Bornholm, hvor ejeren af den tidligere fyrmesterbolig har opsat store skilte ved en vej, der fører ned til Dueodde Fyr.

Ejeren har tidligere på fået påbud om at fjerne ulovlige skilte og en afspærring af vejen med en kæde, hvorefter ejeren har udskiftet "Adgang forbudt"-skilte med

"Privat grund"-skilte. De nye skilte sendte dog stadig et klart signal om, at offentlig færdsel ikke er tilladt, mener Friluftsrådets Kreds Bornholm, som derfor indledte en sag om ulovlig skiltning – og fik medhold fra Bornholms Regionskommune.

"Mange vil jo opfatte skiltningen som om, at man ikke må gå derind, og det er problematisk, når der er tale om en adgangsvej til et fredet naturområde, som er helt unikt for Danmark," siger Kurt Pedersen, næstformand for Friluftsrådets Kreds Bornholm.

Skiltene er dog i skrivende stund stadig, hvor de er blevet sat op. Bornholms Regionskommune har derfor meldt sagen til politiet.

Nedlagte sti

Den tidligere fyrmesterbolig og det tilhørende maskinhus blev solgt i 2015, og ifølge Bornholms Regionskommune var det et vilkår ved salget, at vejen fortsat skulle give offentligheden adgang til fyret og de fredede områder omkring.

Men ud over den massive skræmmeskiltning, har den nye ejer også omlagt en tilgangsvej til fyret og markeret med en kæde på jorden, at her er ikke adgang. På den måde er den eneste adgang for besøgende en trampesti, som ikke er hensigtsmæssig for gangbesværede.

Samtidig har ejeren nedlagt en sti, der fungerede som eneste sti til det fredede klitområde og den gamle kystredningsvej, som tidligere er blevet flittigt benyttet til

vandreture. Det er blandt andet sket ved at bygge en rundbuehal – i øvrigt uden at søge om dispensation inden for strandbeskyttelsen samt ved at bygge en jordvold.

”Ejeren har fuldstændig ændret indtrykket af stedet hernede ved at bryde vejen op, ændret vejføring, og der hvor stien går ud mod vest, har han opført en bygning, som totalt ændrer adgangen til den sti, der var,” forklarer Kurt Pedersen.

Dette og flere andre ændringer har Friluftsrådets Kreds Bornholm derfor klaget over til Kystdirektoratet i forsommeren 2018. Kort efter indsendte ejeren så en ansøgning om dispensation til selvsamme instans.

I begyndelsen af 2019 var sagen endnu ikke endeligt løst. Kystdirektoratet har givet tilladelse til dispensation. Men den afgørelse klager Friluftsrådets Kreds Bornholm over.

Tjek reglerne for adgang i naturen på oplevelmere.nu

Kampagnen ”Oplev mere – brug naturen” fortsatte i 2018 med at sætte fokus på regler og muligheder for at bruge den danske natur – blandt andet på de sociale medier.

Undersøgelser sat i værk

I 2018 blev der også sat gang i to undersøgelser på adgangsområdet. Den ene undersøgelse blev sat i søen for at skabe mere viden om barrierer og muligheder for fremtidens stier og ruter, mens den anden undersøger omfanget af problemer med nedlæggelser af markveje rundt om i de danske kommuner.

SUND I NATUREN

Friluftslivets betydning for sundheden

NATUREN GIVER MOD OG NYE KRÆFTER

Midt i Uhrehøj Plantage er Vesthimmerlands Kommune ved at afprøve et nyt rehabiliteringsforløb for borgere med blandt andet hjerteproblemer og diabetes. En af 27 konkrete indsatser i projekt Sund i Naturen.

Høje knæløft, squads ad libitum, staffeter og en lang sej "hjerterbakke". Det er blot fire elementer i et tætpakket program en oktobermandag sidst på eftermiddagen i Uhrehøj Plantage uden for Farsø.

Her mødes et hold af måske lidt atypiske motionister. Et hold bestående af hjertepatienter og diabetikere. De har mødtes hver mandag siden august ude i plantagen for at afprøve et nyt tiltag i Vesthimmerlands Kommune: Uderehabilitering.

Forløbet er en del af Vesthimmerlands Kommunes deltagelse i Friluftsrådets treårige projekt »Sund i Naturen«. Her skal nye tiltag afprøves og erfaringer fra 10 fokuskommuner samles ind, så alle landets kommuner kan blive bedre til at bruge naturen som ramme for sundhedsindsatser - både forebyggende og rehabiliterende.

Giver mod

En af de ting, der er særligt for holdet er, at det foregår ude i naturen. For at gøre det sikkert for både diabetikere og hjertepatienter, har de to fysioterapeuter og holdets diætist altid en rygsæk med, der indeholder både juice og en hjertestarter. Det giver deltagerne en tryghed til at prøve lidt flere kræfter af.

"Jeg er blevet meget mere tryk af at være med herude. Jeg tør løbe igen nu – også når jeg er hjemme. Jeg bliver ikke så angst, hvis jeg kan mærke mit hjerte bare lidt," fortæller 51-årige Anja Larsen, der har hjerteproblemer.

Hun er i det hele taget meget begejstret for tilbuddet i det fri:

"Jeg ved ikke, om det er den friske luft, der gør det, eller om det er landskabet, men det er bare sjovere at være ude. Det er da bare federe at løbe i skoven end på et løbebånd, eller lave øvelser i et center." Også holdets fysioterapeuter oplever, at det giver noget andet og mere at være ude i naturen:

"Vi oplever, at holdet ude i naturen er ét skridt tættere på virkeligheden for borgerne. Der er meget, meget tryk nede i sundhedscentret. Men bare fordi man tør lave øvelser i centret eller løbe på løbebånd dernede, betyder det ikke, at man tør gøre det ude i virkeligheden. De borgere, vi har med herud, tør pludselig løbe hjemme eller cykle igen," siger fysioterapeut Torunn Røvik.

Ud over at genoptræne ude i plantagen består en del af forløbet også af at lave mere hjerte- og diabetesvenlig mad, ligesom der bliver undervist i temaer som stress og søvn, så forløbet kommer hele

vejen rundt om at få et godt liv med en kronisk sygdom. Og så bliver der naturligvis sluttet af med bålhygge.

En del af et større projekt

Vesthimmerlands Kommune har flere forløb med i Sund i Naturen – blandt andet et for ensomme ældre, der får nye fællesskaber i naturen, og senest også projektet "Nature Rangers", der arbejder for børn og unge med særlige behov.

Projekt Sund i Naturen løber frem til 2020, hvor der skal udarbejdes et inspirationskatalog med good practice til alle landets kommuner, så flest muligt kan få gavn af naturen både forebyggende og rehabiliterende. Projektet har fire primære målgrupper: Danskere med kroniske sygdomme, ensomme ældre, børn med særlige behov samt voksne med stress, angst og depression. Du kan læse mere om Sund i Naturen på Friluftsrådets hjemmeside.

Projekt Sund i Naturen

Der er 10 fokuskommuner i Sund i Naturen. Sammen sætter vi fokus på, hvordan friluftsliv og naturglæde er en del af løsningen i kommunernes arbejde med forebyggelse, sundhedsfremme og rehabilitering. I alt er cirka 30 konkrete forløb ved at blive afprøvet rundt om i kommunerne. Projektet løber i tre år fra 2017-2020.

De 10 fokuskommuner er:

Fredensborg, Hjørring, København, Nordfyn, Svendborg, Thisted, Tønder, Vejle, Vesthimmerland og Vordingborg.

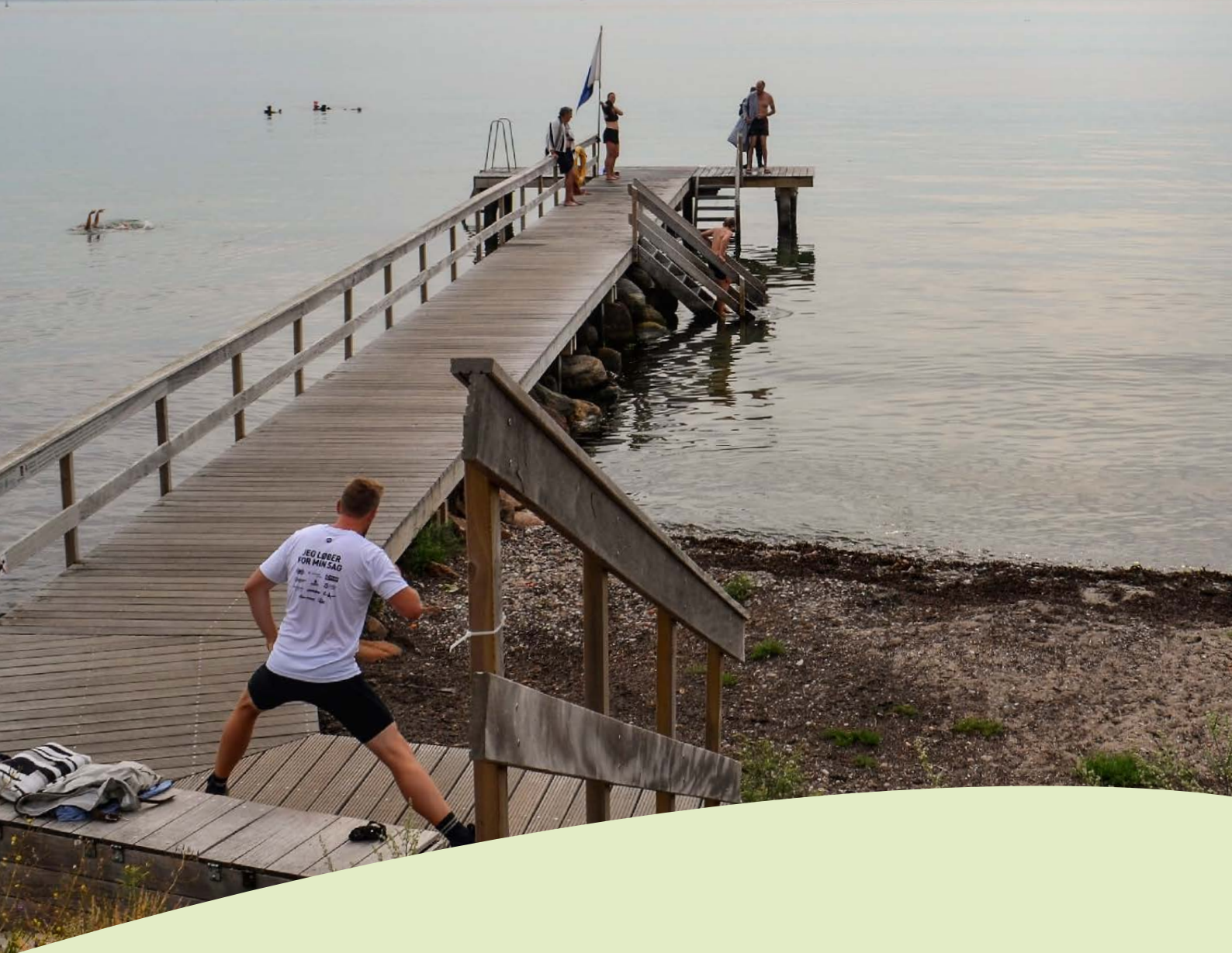
Friluftsliv gavner sundhed og trivsel

Friluftsrådets undersøgelse Danskernes Friluftsliv undersøgte blandt andet danskernes oplevelse af, hvordan naturen påvirker deres sundhed.

- Fire ud af fem oplever, at friluftsliv i høj grad forbedrer deres fysiske form og helbred.

- Tre ud af fire af danskere oplever i meget høj eller høj grad, at friluftsliv forbedrer deres liv generelt.
- 84 procent oplever, at det forbedrer deres psykiske velvære og humør.
- 80 procent oplever, at det forbedrer deres fysiske form og helbredstilstand.
- Undersøgelsen er lavet af Friluftsrådet blandt knap 10.000 danskere.

Kilde: Danskernes Friluftsliv, Friluftsrådet 2017.

Natur og fysisk planlægning

VELKOMMEN TIL BADEPUNKT

I sommeren 2018 blev en ny mærkningsordning testet. Det nye Badepunkt markerer steder, hvor du kan bade og samtidig få særlige friluftsmuligheder og kultur- eller naturoplevelser ved vandet.

Helsingør, Odense og Varde Kommune har i 2018 afprøvet en ny nordisk mærkningsordning, Badepunkt, til strande med rent badevand, stor sikkerhed og vægt på særlige friluftsmuligheder og kultur- eller naturoplevelser.

I alt otte Badepunkter var med fra start – og efter en succesfuld sommer, blev det vedtaget at gøre ordningen permanent, hvorfor der allerede i 2019 vil være cirka dobbelt så mange Badepunkter i Danmark.

”Badepunkt er en spændende ny mulighed for at vise vej til gode oplevelser i og ved vandet. Vi håber, at kommunerne og danskerne vil blive rigtig glade for det nye

Badepunkt,” siger Lars Mortensen, formand for Friluftsrådet.

Supplement til det kendte Blå Flag

Badepunkt er ikke tænkt som en afløser til det kendte Blå Flag - Badepunkt er et supplement.

Et Badepunkt er et badested og kan være en badesø, en badebro, et havnebad eller en strand. På et Badepunkt stilles der ikke de samme krav til faciliteter, som der gør for at kunne opnå det Blå Flag. Der er til gengæld samme krav til rent badevand og skrappe krav til badesikkerhed.

Det der gør Badepunkt markant anderledes end Blå Flag er, at de lokale

myndigheder – kommunerne – i meget højere grad selv sætter rammerne – de kan eksempelvis tillade hunde og heste på Badepunkter.

Det vigtigste er dog, at hvert Badepunkt har noget, der gør stedet en oplevelse værd – det kan være særlig natur eller særligt gode forhold for eksempelvis dykkere eller roere.

Badepunkt er en nordisk mærkningsordning, hvorfor man også kan finde Badepunkt ved eksempelvis skærgårde og elve i Sverige og Norge.

Læs mere på www.badepunkt.dk

De første otte Badepunkter

- Jarlens Grund, Helsingør Kommune
- Trykkerdammen, Helsingør Kommune
- Julebæk Strand, Helsingør Kommune
- Davinde Sø, Odense Kommune
- Houstrup Strand, Varde Kommune
- Børsmose Strand, Varde Kommune
- Vejers Strand, Varde Kommune
- Høje Knolde Strand, Varde Kommune

De verdens- kendte Blå Flag

I 2018 var der mere end 220 Blå Flag Strande, 24 Blå Flag Havne og 13 Blå Flag Centre i Danmark. Her et billede fra et Blå Flag-arrangement på Gilleleje Veststrand.

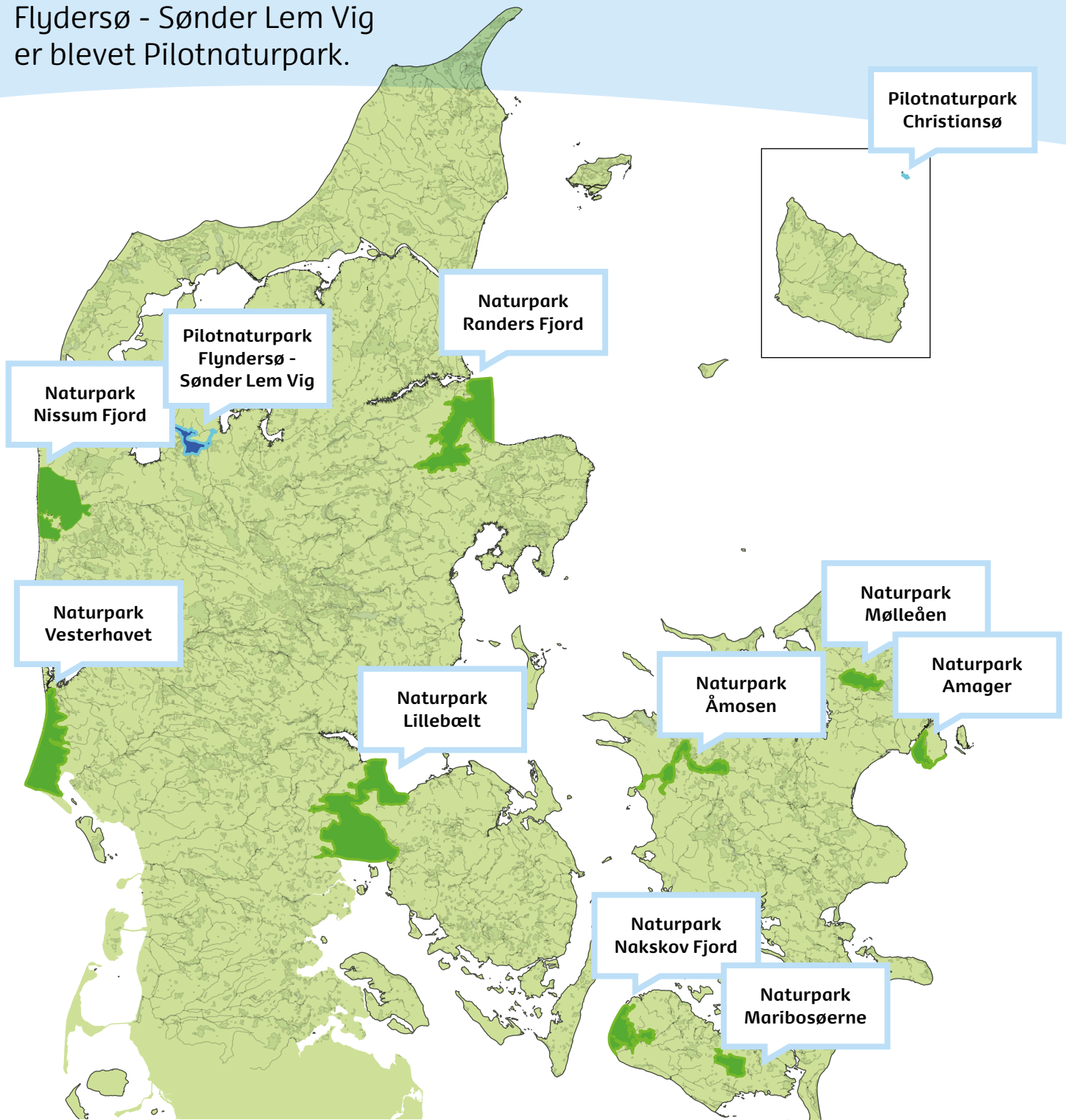
Natur og fysisk planlægning

NATURPARKERNE BLIVER FLERE OG FLERE

Nissum Fjord og Randers Fjord kan nu kalde sig Naturparker, mens Flydersø - Sønder Lem Vig er blevet Pilotnaturpark.

DANSKENATURPARKER

Postkort fra Randers Fjord

"Med status som Dansk Naturpark har fjorden fået et af de fineste kvalitetsstempler, når det gælder gode natur- og friluftsoplevelser, og det er jeg rigtig stolt af. Det stærke samarbejde mellem kommuner og foreninger i Norddjurs og Randers kommuner har gjort det muligt, og vi har nu en fælles, overordnet vision for videreudvikling af Naturpark Randers Fjord. Nu kommer det spændende arbejde med at give borgere og turister de bedste rekreative muligheder for at opleve vores smukke naturpark."

Jan Petersen, borgmester i Norddjurs Kommune.

Postkort fra Nissum Fjord

"Det er simpelthen den bedste gave at få her op til jul. Fantastisk at være i mål med projektet, som især Nissum Fjord Netværket og de lokale ildsjæle har kæmpet for i 13 år. Det er et kvalitetsstempel at være en af de Danske Naturparker, og det kommer til at betyde rigtig meget for vores muligheder for at markedsføre og synliggøre dette naturskønne fjordområde, der er fyldt med fortællinger og friluftsliv. Vi var aldrig kommet i mål, hvis det ikke var for det gode samarbejde og dialog med velvillige lodsejere, Naturstyrelsen og Friluftsrådet."

Karsten Filsø, formand for Natur-, Miljø- og Klimaudvalget i Holstebro Kommune. Nissum Fjord blev den 12. december 2018 en del af Danske Naturparker.

Postkort fra Flydersø - Sønder Lem Vig

"Vi er stolte og glade over anerkendelsen fra Friluftsrådet, og over at mange ihærdige frivillige ildsjæle, lodsejere og naturinteressere har arbejdet målrettet i mange år med at formidle området, og med at lave nye friluftsfaciliteter og naturstier. Flynder Sø - Sønder Lem Vig området rummer helt særlige naturtyper og naturoplevelser, som vi i de kommende år vil sætte fokus på at formidle, så mange flere mennesker kan få mulighed for at opleve de fantastiske naturområder i denne del af Skive Kommune."

Borgmester i Skive Kommune, Peder Christian Kirkegaard.

Friluftsrådet lokalt

NY STRUKTUR FOR FRILUFTSRÅDETS LOKALE ARBEJDE

Flere medlemmer af friluftsforeningerne skal kunne blive aktive i de Lokale Friluftsråds arbejde og derigennem få mulighed for at påvirke kommunerne og forbedre mulighederne for at dyrke friluftsliv. Derfor indledte Friluftsrådet i 2018 en afprøvning af en ny model for de lokale kredse, der inviterer flere med i arbejdet.

Tre af Friluftsrådets i alt 23 lokale kredse er gået i gang med at teste en ny model for det lokale arbejde. Den skal gøre det muligt for kredsene at involvere flere af medlemmerne fra Friluftsrådets 85 medlemsorganisationer i det lokale arbejde med at varetage friluftslivets interesser ude i kommunerne.

”Vi vil være det naturlige samlingssted for de friluftspolitiske kræfter lokalt og for alle, der ønsker at arbejde med at styrke friluftslivet. En større deltagelse og opbakning til Friluftsrådets arbejde lokalt vil sikre større gennemslagskraft,” siger Lars Mortensen, der er formand for Friluftsrådet og for den arbejdsgruppe under bestyrelsen, der har udviklet modellen, der nu afprøves i de tre kredse og herefter justeres inden den videre udrulning.

Flere kan blive aktive

Hidtil er repræsentanter til Friluftsrådets lokale kredse blevet indstillet af deres landsorganisation til kredsenes generalforsamlinger, hvor de dernæst skulle vælges til den lokale kredsbestyrelse for at kunne blive aktiv i Friluftsrådet.

I den nye model erstatter Lokale Friluftsråd de nuværende kredse. Et Lokalt Friluftsråd består af medlemsorganisationernes lokalforeninger og på et årsmøde på tværs af alle foreningernes medlemmer vælges en bestyrelse og et antal kommuneansvarlige, ligesom der kan nedsættes et antal ad hoc temagrupper, der kan arbejde med særlige friluftsserier eller –opgaver i kortere eller længere perioder.

”Alle ved, at bestyrelsesarbejde og mange timers frivilligt arbejde om ugen kun er

tillukkende og muligt for nogle typer af frivillige. Hvis vi skal tiltrække andre typer af frivillige, kræver det en organisering, der er mere rummelig, og som giver plads til forskellige måder at engagere sig på lokalt, uden at det går ud over det demokratiske fundament,” siger Lars Mortensen.

Lokal tilstedeværelse og indflydelse skal styrkes

Foreløbig afprøves modellen i tre Lokale Friluftsråd, Friluftsrådet Århus Bugt, Friluftsrådet Storkøbenhavn Nord og Friluftsrådet Sydvestjylland.

Forud for udviklingen af den nye model er den lokale struktur blevet evalueret, og der er lavet analyser af både styrker, udfordringer og fremtidige opgaver, der ændrer karakter i takt med, at mange

opgaver flyttes fra staten til kommunerne. "Stort set alle de politikområder Friluftsrådet arbejder med – natur, planlægning, friluftsliv, foreningsliv, skoler, børn og unge, sundhed og naturformidling – er forankret ude i kommunernes arbejde. Det er her i den konkrete implementering af lovgivningen, vi kan gøre en stor forskel, og det vil vi styrke ved at involvere flere i det lokale arbejde," forklarer Lars Mortensen.

Kræver hårdt arbejde

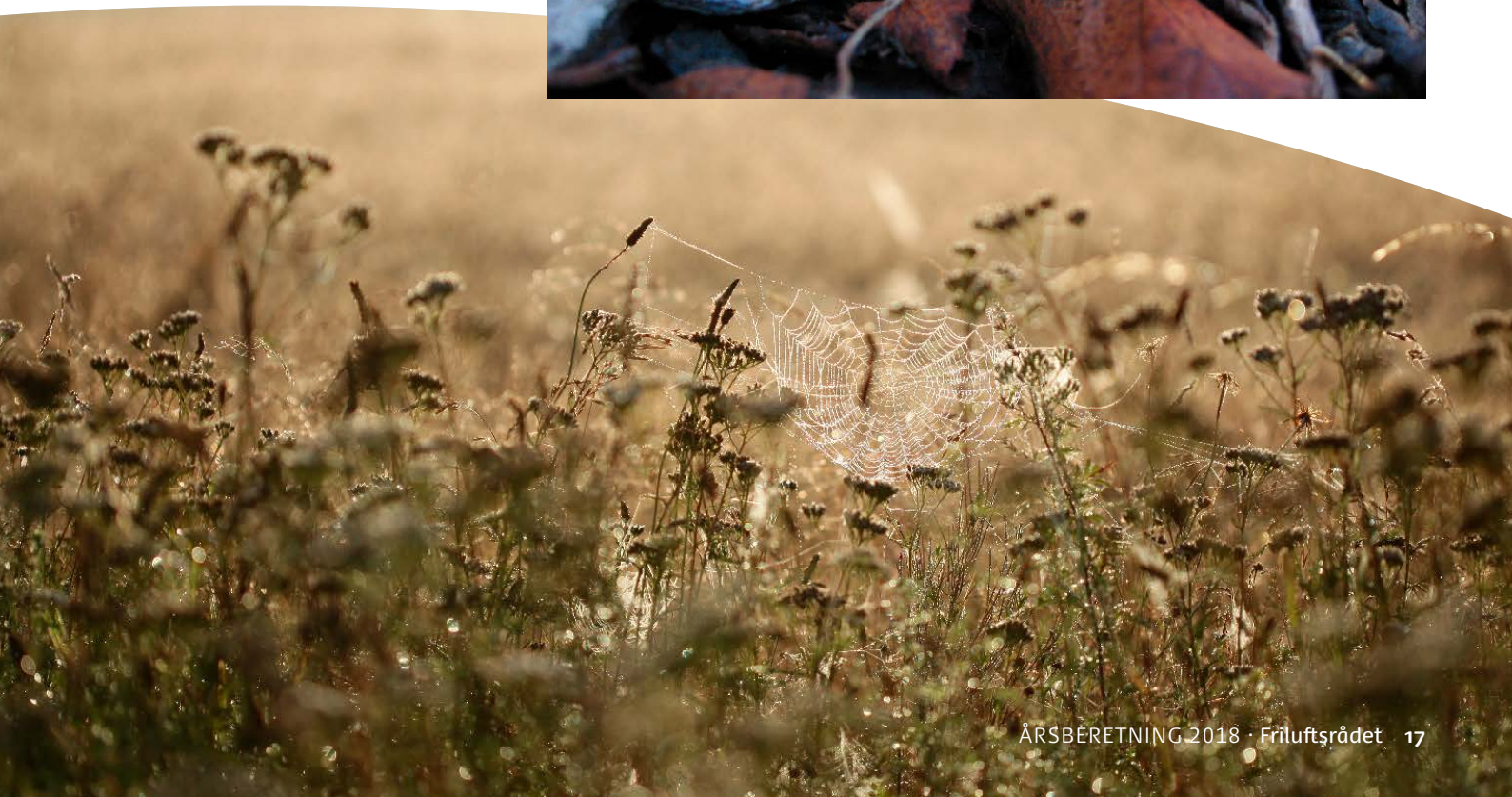
At ændre strukturen for det lokale arbejde er ikke nogen let opgave. Det kræver en enorm indsats fra alle parter.

"Det sker ikke over natten. Det er hårdt arbejde at ændre strukturen. Men vi er nødt til at gøre det for at være stærke og visionære, derude hvor beslutningerne bliver truffet i kommunerne," siger Lars Mortensen.

Den opfattelse bliver delt af Helle Stuart, næstformand i Friluftsrådet og formand for det udvalg, der står for strukturændringen:

"Det er en nødvendig og meget spændende opgave at ændre vores lokale struktur. Men det er også en stor mundfuld. Vi har derfor brug for hjælp fra landsorganisationerne for at komme ordentlig i mål," siger næstformand Helle Stuart.

Afprøvningen fortsættes i 2019, hvorefter det er hensigten, at den skal tilpasses, så den nye struktur kan rulles ud i samtlige kredse.

FÆLLESSKAB ER ET NØGLEORD FOR UDLODNINGSMIDLERNE

266 projekter er i 2018 blevet støttet med i alt 36 millioner kroner fra Udlodningsmidler til Friluftsliv. Vinterbadning og Stand Up Paddling er store tendenser blandt de mindre projekter – men det samme er fællesskab og friluftsliv for alle. Her har vi samlet fem af de største projekter, der alle sætter fokus på netop at understøtte og udvikle lokale friluftsfællesskaber.

Orker flytter ind i Hareskoven

Orker, sortelvere, riddere og troldkvinde. Siden starten af 1990'erne har farverige rollespillere udkæmpet massevis af dramatiske slag i Hareskoven, men snart bliver de fantasifulde fortællinger endnu mere livagtige. Foreningen Rollespilsfabrikken har nemlig i efteråret fået tilskud på 500.000 kroner fra Udlodningsmidler til Friluftsliv til at skabe et af landets første rollespilsområder med inspirerende og fantasifulde faciliteter. Pengene skal blandt andet bruges til at bygge sheltere og to store bålhytter til de mange rollespilsarrangementer. Det er dog ikke kun rollespillerne i foreningen, der vil få glæde af det nye område. Rollespilsfabrikken arbejder tæt sammen med socialforvaltningen i Københavns Kommune om projektet Ny Start, hvor unge fra især Tingbjergområdet bliver introduceret til rollespillet og skal hjælpe til med skabe området. Det sociale aspekt er en af de ting, som gør, at Friluftsrådet vurderer projektet til at være noget ganske særligt.

Fælleshave skal samle Højvangens beboere

Skoleelever lærer om madens vej fra jord til bord. Beboere samles for at lave et fælles måltid af hjemmedyrket grønt. Områdets unge dyrer udelivet, og de ældste mærker roen blandt blomsterne i trivselshaven. Der skal være mere natur og udeliv i det almene boligområde Højvangen i Skanderborg. Friluftsrådet besluttede i slutningen af oktober at give tilskud på 500.000 kr. fra Udlodningsmidler til Friluftsliv til projektet Community Zones, som foreningen Sammen Gror Vi udfører i tæt samarbejde med Projekt Højvangen og den lokale afdeling af Red Barnet. Projektet skal samle beboerne i området omkring fire forskellige zoner, der har hvert sit grønne fokus med plads til både aktivitet og ro.

Udviklingshæmmede skal mere ud i det fri

Udviklingshæmmede er en af de grupper i samfundet, der er mindst fysisk aktive – og som kommer mindst ud i naturen. For at lave om på den status, modtager Udviklingshæmmedes Landsforbund nu 737.500 kroner til projektet "Kram Naturen", der skal styrke udviklingshæmmedes fysiske og mentale sundhed igennem naturforløb. Forløb, der skal udbredes til 30 forskellige bosteder. Midlerne kommer fra en særlig portion af Udlodningsmidler til Friluftsliv i forlængelse af partnerskabet "Bevæg dig for livet – i naturen". Bag det partnerskab står Friluftsrådet sammen med DGI og DIF, og herfra bliver i alt uddelt 10 millioner kroner over en treårig periode fra puljen

"Bevæg dig i naturen". Heraf blev de cirka 3,6 millioner kroner uddelt til otte forskellige projekter i 2018.

Fra boligblokken ud i naturen

Boligområdet Lindholm i Nykøbing Falster er blevet ghettoliste-udpeget – og det vil man lave om på hurtigst muligt. Et af tiltagene er at skabe bedre faciliteter og lettere adgang til områdets natur for at styrke beboernes trivsel og sundhed. Projektet vil blandt andet skabe en gangbro fra boligområdet til den nærliggende Lindeskov, som for tiden er afskåret fra området af en stærkt trafikeret vej, samt en natursti i skoven. "Nykøbing Falsters Grønne Hjørne" modtager til det projekt 500.000 kroner fra Udlodningsmidler til Friluftslivs "Bevæg dig i naturen"-pulje.

De Grønne Pigespejdere sætter snobrød og sammenhold på skoleskemaet

Med en bevilling på 1,4 millioner kroner fra Udlodningsmidler til Friluftsliv skal De grønne pigespejdere lave en spejderuge i 0. klasser for landets folkeskoler. Alle-rede i 2019 skal skolens yngste elever ikke kun lære at sidde stille på deres plads og at række fingeren i vejret, når de vil sige noget. De skal også lære at være spejdere i det nationale projekt "Den lille spejderuge", som De grønne pigespejdere gennemfører med tilskud fra Udlodningsmidler til Friluftsliv. I fem dage skal eleverne være spejdere med friluftsudfordringer, spejdersnavn, naturudforskning, samarbejdsøvelser og fællesskabsråb.

Udlodningsmidler til Friluftsliv i 2018

Projekttilskud: I alt 36 millioner kroner er fordelt på 266 bevillinger. Det samlede antal behandlede projektansøgninger udgjorde 669. Det vil sige, at godt 40 procent af ansøgningerne er blevet imødekommet.

Driftstilskud: I alt 18,6 millioner kroner er fordelt til 16 natur- og friluftsansøgninger.

KORT NYT

Her har vi samlet en stribe korte, men vigtige nyheder fra året, der er gået.

Friluftsrådet øger fokus på mental sundhed

I efteråret trådte Friluftsrådet ind i partnerskabet ABC for mental sundhed. Det gjorde vi, fordi Friluftsrådets arbejde på sundhedsområdet i høj grad arbejder for at styrke den mentale sundhed. Jo flere vi er om at løfte den dagsorden, desto bedre.

Nyt website løfter Friluftsrådet

I juni 2018 kunne Friluftsrådet præsentere en ny hjemmeside. Her er fokus på det visuelle og på at få skabt overblik og indblik i Friluftsrådets mangeartede arbejde for at styrke friluftslivet i Danmark.

Jordfordelingsfond baner vejen for mere friluftsliv

Rekordsommeren 2018 udløste en politisk aftale om en tørkepakke, der afsatte 150 millioner kroner til en multifunktionel jordfordelingsfond, som baner vejen for at udnytte det åbne landskab bedre og skabe nye muligheder for friluftslivet. Friluftsrådet har de seneste fire år været involveret i en række udviklingsprojekter i regi af Collective Impact, og erfaringerne viser, at der er stort potentiale for en bedre fordeling af jorden.

”Multifunktionel jordfordeling kan være en win-win-løsning for både landbruget, naturen, miljøet og den brede befolkning. Danmark er arealmæssigt fuldt udnyttet, så jordfordelingsfonden er den udløsende faktor, som kan sætte gang i køb og salg af landbrugsjord og dermed løse op for den gordiske knude gennem en flersidig brug af arealerne,” siger formand for Friluftsrådet, Lars Mortensen.

Engageret i verden omkring os

Friluftsrådet arbejder også uden for Danmark. Vi har projekter i Hviderusland, Uganda og Tanzania. I 2018 har vi desuden indledt et større arbejde for at integrere FN's Verdensmål i Friluftsrådets arbejde både internationalt og i Danmark.

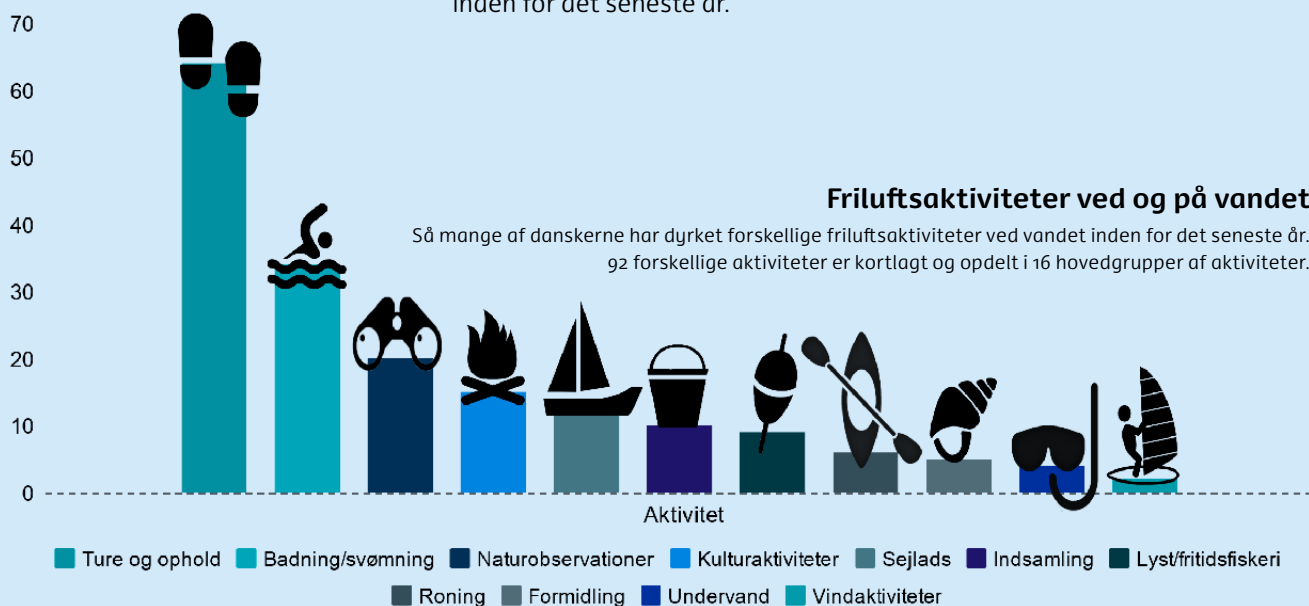
FN'S VERDENSMÅL
for bæredygtig udvikling

Kamp om pladsen i den blå vildmark

I efteråret udkom rapporten ”Blåt friluftsliv i Danmark” fra Københavns Universitet. Den kortlægger de mange muligheder – 92 forskellige typer – for at dyrke friluftsliv ved og på vandet landet over.

Resultaterne af undersøgelserne viser, at mere end trefjerdedele af den voksne danske befolkning har deltaget i en eller flere forskellige typer af vandorienteret friluftsliv i Danmark inden for det seneste år og kun 10 procent har holdt sig helt til landorienterede aktiviteter, mens 12,4 procent ikke har dyrket nogen form for friluftsliv i Danmark inden for det seneste år.

Undersøgelsen er et godt afsæt for at prioritere de rekreative interesser i planlægningen af havet. Det arbejder Friluftsrådet for – blandt andet sammen med det blå netværk af medlemsorganisationer. Undersøgelsen er støttet af Udlodningsmidler til Friluftsliv.

Kilde: Blåt friluftsliv i Danmark, Københavns Universitet 2018. Grafik: Friluftsrådet.

FRILUFTSRÅDETS BESTYRELSE 2018

Formand

Lars Mortensen

Opstillet af KFUM-Spejderne i Danmark samt Danske Baptisters Spejderkorps, Det Danske Spejderkorps, DUI-Leg, og Virke, De grønne pigespejdere, og FDF, Frivilligt Dreng- og Pigeforbund

Næstformænd

Torben Kaas

Opstillet af Danmarks Sportsfiskerforbund

Helle Stuart

Opstillet af Dansk Kano & Kajak Forbund og Dansk Forening for Rosport

Bestyrelsesmedlemmer

Thomas Bach

Opstillet af Danmarks Idrætsforbund (DIF)

Flemming Torp

Opstillet af Landsforeningen Ungdomsringen, Landsforeningen af Ungdomsskoleledere, Efterskoleforeningen, samt Børne- og Ungdomspædagogernes Landsforbund

Søren Eriksen

Opstillet af Det Danske Spejderkorps, støttet af De grønne pigespejdere, Danske Baptisters Spejderkorps, Frivilligt Dreng- og Pigeforbund (FDF), KFUM-Spejderne i Danmark samt DUI-Leg og Virke

Mogens Kirkeby

Opstillet af DGI

Leif Nielsen

Opstillet af Danske Tursejlere

Flemming Larsen

Opstillet af Dansk Vandrelaug

Helge Søgaard

Opstillet af Dansk Orienterings-Forbund

Kirsten Skovsby

Opstillet af Danmarks Jægerforbund, Dansk Kennelklub, Danmarks civile Hundeførerforening

Suppleanter

Klaus Bondam

Cyklistforbundet

Jacob Jensen

Naturvejlederforeningen i Danmark

Kredsformænd 2018

Formandskab i de Lokale Friluftsråd:

Vendsyssel

Thomas Elgaard Jensen, Danske Baptisters Spejderkorps

Nordvest

Jørn Schjøtler, KFUM-Spejderne i Danmark

Himmerland-Aalborg

Børge Poulsen, Danmarks civile Hundeførerforening

Limfjordsyd

Anni Juhl Jørgensen, Det Danske Spejderkorps

Østjylland

Eske Thøgersen, Natur og Ungdom

Midtvestjylland

Benny Pedersen, Danmarks civile Hundeførerforening

Søhøjlandet

Jan Karnøe, Danmarks Sportsfiskerforbund

Århus Bugt

Jens Peter Schou Nielsen, Danmarks Idræts Forbund

Sydvestjylland

Hanne Voetmann, Det Danske Spejderkorps

Trekantområdet

Bent Holgersen, Kongelig Dansk Aeroklub

Sønderjylland Øst

Arne Bondo-Andersen, Naturvejlederforeningen i Danmark

Fyn-nord

Per Arne Simonsen, KFUM-Spejderne i Danmark

Sydfyn

Michael Martin Jensen, Miljøorganisationen NOAH

Nordvestsjælland

Kollektiv ledelse

Roskilde

Hans Steffen Ravn Hansen, Det Danske Spejderkorps

Sydvestsjælland

Arne Kristensen, Dansk Orienterings-Forbund

Østsjælland

Aksel Leck Larsen, Dansk Kano & Kajak Forbund

Storstrøm

John Knudsen, Dansk Forening for Rosport

Nordsjælland

Poul Erik Pedersen, Det Danske Spejderkorps

Storkøbenhavn Nord

Gunnar Brüsck, Det Danske Spejderkorps

Storkøbenhavn Vest

Niels Egeberg, KFUM-Spejderne i Danmark

København

Flemming Hansen, Dansk Automobil Sports Union

Bornholm

Kurt Jensen, Dansk Forening for Rosport

FRILUFTSRÅDETS REPRÆSENTATIONER

Friluftsrådet deltager i en række udvalg, netværk og rådgivende organer inden for natur, miljø og friluftsliv. De nationale råd, udvalg og bestyrelser ultimo 2018:

- Dansk Turismes Advisory board, Erhvervsministeriet
- Det Miljøøkonomiske Råd, Erhvervsministeriet, Lars Mortensen
- Landdistriktsudvalget for den europæiske landbrugsfond for udvikling af landdistrikterne, Miljø- og Fødevarerministeriet, Flemming Larsen
- Nationalpark Kongernes Nordsjælland, Poul Erik Pedersen
- Nationalpark Mols Bjerges fondsbestyrelse, Miljø- og Fødevarerministeriet, Thorkild Danielsen
- Nationalpark Skjoldungelandets fondsbestyrelse, Miljø- og Fødevarerministeriet, Jan Eriksen
- Nationalpark Thys fondsbestyrelse, Miljø- og Fødevarerministeriet, Ingrid Agerholm
- Nationalpark Vadehavets fondsbestyrelse, Miljø- og Fødevarerministeriet, Hanne Voetmann
- §2-Udvalget (Landbrug), Miljø- og Fødevarerministeriet
- Adgangsforum, Miljøstyrelsen
- Det rådgivende udvalg på landdistriktsområdet, Erhvervsministeriet, Flemming Larsen
- Miljøstyrelsens dialogforum for Brand, tyveri og hærværksordningen
- Grønt Fremdriftsforum, Miljøstyrelsen
- Samarbejdsudvalg vedrørende servicevejvisning og turistinformation, Vejdirektoratet og Erhvervsministeriet
- Skovrådet, Miljø- og Fødevarerministeriet, Vacant
- Vildtforvaltningsrådet, Miljø- og Fødevarerministeriet, Flemming Torp
- Udinaturen.dk, styregruppe
- Byplanlaboratoriets repræsentantskab, Dansk Byplanlaboratorium
- Danmarks Naturfond, Danmarks Naturfredningsforening, Flemming Torp
- Den Danske nationalkomite World Conservation Union (IUCN)
- Det Rådgivende Udvalg, Den Danske Naturfond, Lars Mortensen
- Det Grønne Kontaktudvalg, observatørstatus
- Europarc Federation, Flemming Larsen
- Foundation for Environmental Education (FEE), Lars Mortensen/ Jan Ejlsted
- National styregruppe, Foreningen Green Key, og Green Tourism Organisation Torben Kaas
- Repræsentantskabet Dansk Byplanlaboratorium
- Repræsentantskabet, Fonden Teknologirådet
- Repræsentantskabet, Rådet for Større Badesikkerhed, Leif Nielsen
- Repræsentantskabet, WWF-Verdensnaturfonden, Kirsten Skovsby
- Baggrundsgruppen for Projekt Danske Trailcentre, Danmarks Idrætsforbund
- Styregruppen, Center for Børn & Natur
- Collective Impact Det åbne land som dobbelt ressource, Jan Ejlsted
- Netværk for fysisk aktivitet og helbred
- Nordisk Friluftslivsnetværk, Helge Søgaard
- Styregruppen for projekt Skoven i Skolen, Københavns Universitet, Skovskolen
- Styregruppen for projekt Spor i Landskabet
- Uddannelsesudvalg for Natur- og Kulturformidleruddannelsen, Københavns Universitet, Institut for Geovidenskab og Naturforvaltning

Friluftsrådet

Friluftsrådet

Scandiagade 13 • DK-2450 København SV • Tlf. +45 33 79 00 79
fr@friluftsradet.dk • www.friluftsradet.dk